

Duurzame landbouw voor dummies

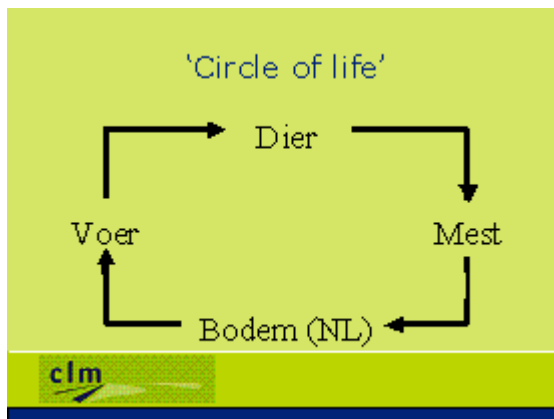
De media staan tegenwoordig bol van de term 'duurzaam', of met een duur woord 'Cradle to Cradle'. Dat klinkt wel goed, maar wat betekent het nou eigenlijk precies?

Ik ben geen expert op het gebied van duurzaamheid. Ik heb wel een seminar gevolgd van prof. Michael Braungart, de grondlegger van Cradle to Cradle. En op 20 mei jl heb ik een discussie-avond bezocht in het gemeentehuis van Horst. Het begrip duurzame landbouw is daar toegelicht door ir. Frits van der Schans van CLM (adviesbureau op het gebied van duurzame landbouw, zie www.clm.nl). Die avond was bedoeld om de Horster gemeenteraad meer inzicht te geven in de duurzame landbouw, omdat toelating van mega-bedrijven als het NGB daarop wordt gebaseerd. Ik denk dat ik met deze beperkte kennis een klein tipje van de duurzaamheids-sluier voor de geïnteresseerden op kan lichten.

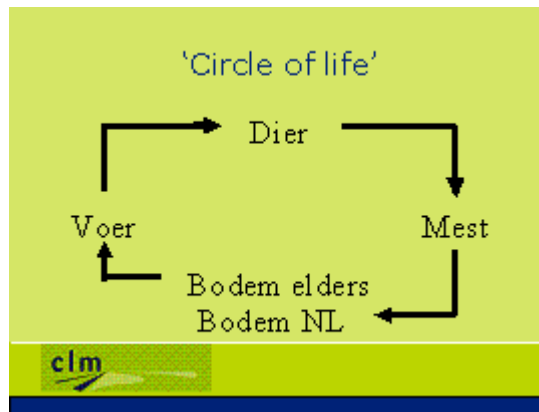
Duurzame veehouderij

Duurzaamheid is een oneindige kringloop. Het afval aan het eind van een proces dient als voedsel voor de start van de volgende cyclus. Dit principe is op allerlei gebieden toepasbaar.

De duurzaamheids discussie in de landbouw gaat voornamelijk over de veehouderij. Voor die sector ziet de duurzaamheids kringloop er als volgt uit: de aarde brengt planten voort, die planten zijn voer voor onze dieren, die dieren poepen, de mest gaat terug in de bodem, die daardoor vruchtbaar wordt en weer een nieuwe generatie planten voortbrengt, enz. enz. Eigenlijk heeft mijn vader dus zonder het te weten 50 jaar volgens het Cradle to Cradle principe gewerkt op zijn gemengde boerderij, en vele generaties voor hem. Zie onderstaand plaatje (bron CLM).

Het probleem van de intensieve veehouderij in Nederland is dat er veel te veel van is. We kunnen in ons kleine landje niet het voer verbouwen voor al die beesten, dus met duizenden tonnen komt het veevoer uit het buitenland ons land binnen, bv uit Zuid-Amerika (waar op ruim 1 miljoen hectare voer voor de Nederlands bio-industrie wordt geteeld), Oost-Europa en Azië. Vrijwel alle mest blijft in ons land achter. De duurzaamheids kringloop is daarmee onderbroken, zie onderstaand plaatje.

De intensieve veehouderij deponereert daardoor veel te veel Nitraat, Fosfaat en Ammoniak (alle 3 meststoffen) in ons kleine landje. Hoewel de afgelopen jaren (vooral door de gedwongen krimp van de veestapel na de varkens- en vogel- pest) de uitstoot al enigszins is teruggebracht, moet het nog ongeveer een factor 2 omlaag om aan de Europese milieu normen te voldoen.

Daarnaast zorgt de export van al dat plantaardig materiaal voor een uitputting van de landbouwgronden in Zuid-Amerika, Oost-Europa en Azië omdat daar geen mest geproduceerd wordt. Het vlees wat hier geproduceerd wordt is grotendeels bestemd voor de export. Ook qua transport (voer en vlees) is dit geen optimale situatie.

Conclusie: de intensieve veehouderij in Nederland is te groot en daardoor niet duurzaam.

Schijn-oplossingen

Mest vergisten of verbranden

Mest (en slacht-afval) gist niet vanzelf. Om de vergisting aan de gang te houden moet er eenzelfde hoeveelheid hoogwaardig plantaardig materiaal (mais, graan, goed veevoeder dus) aan de mest worden toegevoegd. Dat plantaardige materiaal vergist dan gedeeltelijk tot methaangas, wat te gebruiken is als brandstof. Maar daarna blijft er 2x de originele hoeveelheid mest over (met alle nitraat en fosfaat daar nog in). Het enige (boekhoudkundige) voordeel van deze manier van verwerken is dat het restproduct van de vergisting (digistaat) wel geëxporteerd mag worden, de zuivere mest niet.

Er wordt ook mest verbrand in de afvalverbranders, maar dat is gezien het wereldwijd tekort aan meststoffen meer een probleem dan een oplossing.

Ammoniak filteren

Het filteren van ammoniak uit de uitblaaslucht van de veehouderij is (beperkt) mogelijk, de techniek is nog in ontwikkeling. Filterinstallaties verbruiken enorme hoeveelheden elektriciteit en (zwavel)zuur en zijn daardoor duur en zeker niet milieuvriendelijk in gebruik. Daarnaast betekent het dat de dieren hun hele leven in gesloten systemen, afgezonderd van de buitenwereld worden gehouden, geen prettig vooruitzicht.

De echte oplossing

Er is niets mis met het eten van een lapje vlees, en mest is een bijzonder nuttig goedje is om de aarde vruchtbaar te houden. Er is alleen te veel mest op de verkeerde plaats, en vervoer terug naar de locaties waar we het vee-voer vandaan halen is financieel onhaalbaar.

De oplossing is zo simpel: ga de dieren houden op de plaats waar het voeder geteeld wordt en de kringloop is weer gesloten. Klaar !

Wat is er tegen op deze simpele oplossing? Het grote geld ! Enkele grote bio-industriëlen en veevoeder fabrieken in Nederland maken mega-winsten met mega-bedrijven en tot nu toe mocht dat ten koste gaan van ons leefmilieu. Economie lijkt voor onze bestuurders nog steeds boven volksgezondheid en milieu te gaan.

Tot zover mijn uitleg over duurzaamheid in de landbouw. Ik ben erg benieuwd wat de gemeenteraad van Horst met deze duurzaamheidskennis gaat doen. De eerste tekenen zijn niet hoopvol, diverse aanwezigen leken alleen maar op zoek naar manieren om toch nog meer dieren te kunnen houden.

NGB

Nog even inzoomen op de duurzaamheid van het NGB. Dit bedrijf benut beide schijn-oplossingen: het gaat zowel de ammoniak filteren als de mest vergisten. Als beloning hiervoor krijgen ze van ons belastinggeld de helft extra dierrechten gratis. Voor elke kip en elk varken wat elders in Nederland verdwijnt komen er hier dus 2 terug. En omdat de mest aangelengd wordt met evenveel bio-massa gaat het NGB dus 4 keer meer mest produceren dan de bedrijven die er elders voor verdwijnen. Wat was ook alweer het probleem van de Nederlandse veehouderij, teveel mest toch?

Dit bedrijf het predikaat duurzaam geven is een politiek statement, geen inhoudelijke conclusie. Het is een belediging voor de boeren die wel serieus met hun kringloop bezig zijn.